

22/12/2015

BR. 417

BILTEN

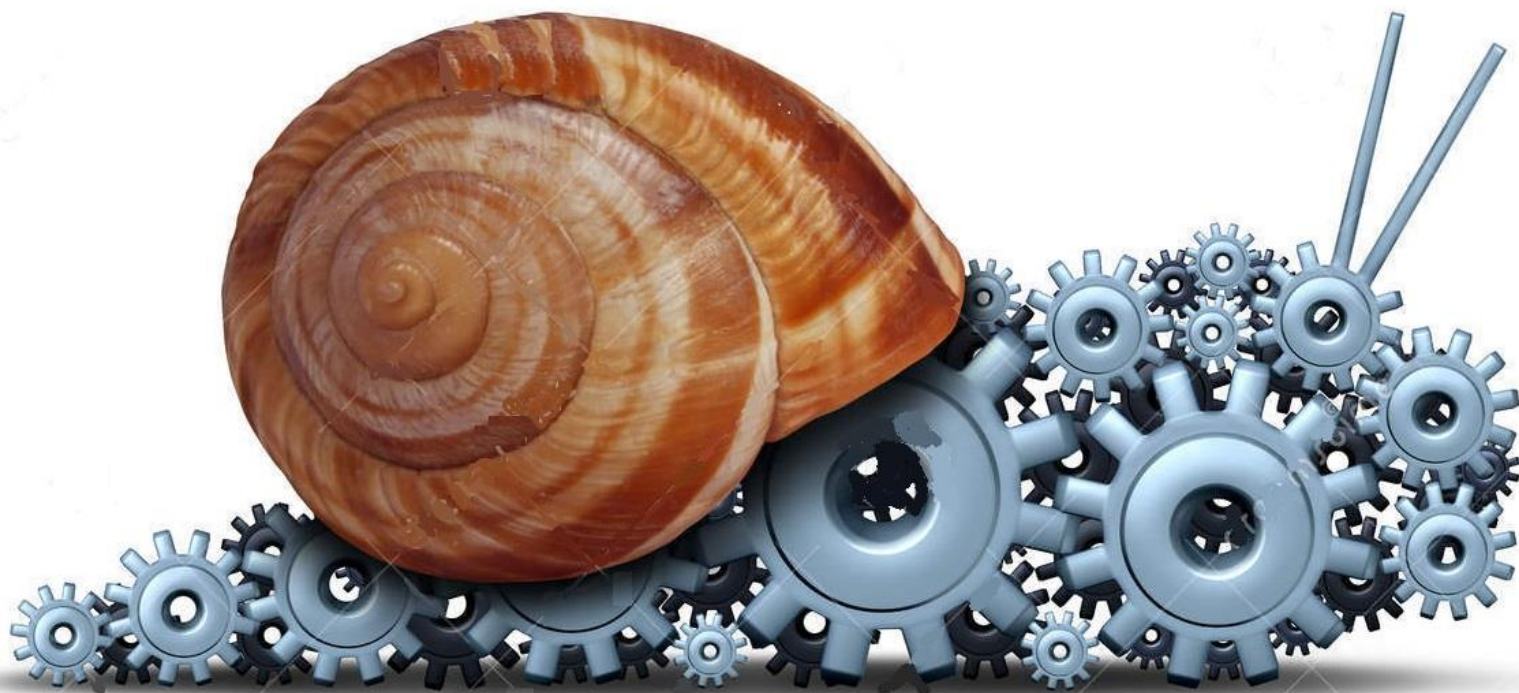
NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

Агенција за енергетику Републике Србије
Вам жели срећне Новогодишње и Божићне празнике!

ZAMERKE NA RITAM IZGRADNJE EVROPSKE ENERGETSKE UNIJE

SPORO

Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs

Savet Evrope traži usklađivanje dogovorene klimatske politike sa zaključcima COP21

BRISSEL - Savet Evrope je na prošlonedeljnom samitu, u delu zaključaka vezanih za oblast energetike, pozvao Evropsku komisiju da do marta iduće godine proceni posledice rezultata minulog Svetskog samita o klimi (COP21) po reviziju EU energetske i klimatske ciljeva za 2030, kao i da pripremi naredne korake. U

kontekstu politike dogovorene na COP21, vezano za projekat formiranja evropske energetske unije, lideri EU su zatražili da se što brže dogovorenoj globalnoj klimatskoj politici prilagodi i relevantna evropska legislativa. Zahteva se puna implementacija zakona vezanih za obnovljivu energiju, energetske efikasnosti i druge mere, poput poboljšanja okruženja za privlačenje investicija, u cilju ispunjenja meta zacrtanih za 2020. Savet Evrope je zatražio i donošenje objedinjene strategije u oblasti istraživanja, inovacija i jačanja konkurentnosti u energetskom sektoru. Zahtevana je brza realizacija projekata od opšteg interesa i optimalno korišćenje energetske infrastrukture u cilju potpunog

funkcionisanja povezanog energetskog tržišta. Na samitu je konstatovano da bilo koji novi infrastrukturni projekat mora u potpunosti da bude usklađen sa odredbama Trećeg energetskog paketa i druge referentne EU legislative, kao i sa ciljevima energetske unije. europa.eu

Evropski oditorski sud: Stvaranje EU energetskog tržišta u zastoju

LUKSEMBURG - Evropski oditorski sud konstatovao je u izveštaju, objavljenom prošlog utorka, da su u zastoju planovi stvaranja integrisanog energetskog tržišta Evropske unije. Sud sa sedištem u Luksemburgu navodi da je unutrašnja evropska energetska mreža trebalo da bude kompletirana prošle godine, ali je i dalje suočena

EUROPEAN
COURT
OF AUDITORS

sa značajnim izazovima. Izveštaj ukazuje na sve veću zabrinutost vezanu za rizike koje donosi zavisnost Evrope od spoljnih snabdevača energijom, Oditori dalje navode da ni jedna od zemalja članica EU do danas nije utvrdila „jasan papir“ za bezuslovno implementiranje tih zakna, dok je više od 20 država EU trenutno bilo u riziku da se protiv nje pokrene, ili se već vodi postupak zbog nesprovođenja dogovorene legislative. Sud ukazuje da delovi energetske infrastrukture nisu još ni dizajnirani za potrebe integrisanog sistema. Oditori predlažu da se razmotri uspostavljanje regionalnih mrežnih operatera.

Public Finance Int.

Građani EU mogu u integrisanom tržištu uštedeti do 40 mlrd evra na računima za struju do 2030.

BRISSEL - U celini integrisano evropsko tržište električne energije moglo bi do 2030. godine doneti potrošačima u EU godišnje uštede u računima od 12 do 40 milijardi evra, stoji u posebnoj rezoluciji, takođe izglasanoj u Evropskom parlamentu prošlog utorka. U

rezoluciji se navodi da cilj koji je donela Evropska komisija da se do 2020. postigne povezivanje 10% evropske elektroenergetske mreže, mora biti zamenjen i zasnovan na ambicioznijim ciljevima sa rokom realizacije do 2030. godine. europa.eu

Poslanici Evropskog parlamenta apeluju na solidarnost u oblasti energetike

BRISEL - Evropska energetska unija mora da obezbedi građanima EU sigurnu, održivu i dostupnu energiju, stoji u neobavezujućoj rezoluciji usvojenoj prošlog utorka u Evropskom parlamentu. „Na Parlamentu je dogovoreno da zajedničko tržište energije mora da bude kamen temeljac energetske unije“, rekao je izvestilac rezolucije, češki poslanik Evžen Tosenovski. „Međutim, tržišna pravila moraju da budu podržana mehanizmima solidarnosti kada se neka od zemalja članica suočava sa jednim, dominantnim snabdevačem“, dodao je on. U rezoluciji se - slično formulaciji sa sastanka Saveta Evrope - navodi da svi EU infrastrukturni projekti moraju u celini biti usklađeni sa EU klimatskim i energetske zakonodavstvom i dugoročnim ciljevima i prioritetima, uključujući one vezane za EU energetske bezbednost“.

Utvrđena platforma za smanjenje nacionalnih emisija štetnih gasova

BRISEL - Evropski savet za životnu sredinu utvrdio je prošle srede generalni pristup predloženim direktivama za smanjenje nacionalnih emisija štetnih gasova za određene zagađivače (tzv NEC Direktiva). Ovaj dogovor poslužiće kao osnova za pregovore sa Evropskim parlamentom vezano za

taj predmet. Predlog zakona obuhvata revizije nacionalnih plafona za godišnje emisije određenih zagađivača atmosfere, uz nove obavezujuće stope smanjenja za period od 2020. do 2029. godine, kao i od 2030. na dalje. europa.eu

EU: Porast subvencija u EU prati i rast računa za električnu energiju!?

BRISEL - Subvencije u oblasti energetike rastu u većini zemalja Evropske unije, piše u petak **EurActiv**. Portal navodi da su jedino Austrija i Švedska smanjile te subvencije u evidentiranom periodu od 2008. do 2012. godine. Ostalih 26 zemalja EU su u proseku povećale subvencije u energetici za 57 odsto, sa ekstremima u Danskoj i Grčkoj, gde je ova netržišna državna alatka u pomenutom periodu uvećana za preko 1.000 odsto, a takođe u Nemačkoj koja zahvata čak 25 odsto svih subvencija u energetici u EU. EurActiv u analizi ukazuje na paradoks da, uprkos subvencijama ove razmere, cene električne energije u EU i dalje rastu. Dok su cene struje za domaćinstva porasle 50% od 2005. do 2014., prosečan račun za industrijske potrošače je istovremeno porastao za 66%.

Enel prodao Slovenske elektrane češko-slovačkom holdingu

BRATISLAVA - Energetska kompanija Enel dogovorila je prošlog petka prodaju svog udela u najvećoj slovačkoj javnoj energetske kompaniji, uz cenu od 750 miliona evra, u sklopu nove strategije italijanskoj kolosa da se fokusira na obnovljive izvore energije i poslove sa većom profitabilnošću. Enel je saopštio da je dogovorio prodaju svog udela od 66% u javnoj kompaniji Slovenske Elektrane privatnoj češko-slovačkoj kompaniji Prumyslovy. Ovaj holding je, inače već vlasnik gasovoda u Slovačkoj preko koga se ruski gas transportuje iz Ukrajine do Evropske unije. Ostalih 34% udela u Slovenskim Elektranama pripada vladi Slovačke. 4-Taders.com

Severni tok dva podelio EU?

BRISEL - Premijer Italije Mateo Renzi (na slici) je prošle nedelje najpre blokirao plan da se odluka o produženju evropskih sankcija Rusiji usvoji na sastanku na nivou ambasadora, kako bi obezbedio da se tema projekta gasovoda Severni tok dva otvori na prošlonedeljnom Samitu EU, iako to nije bilo predviđeno dnevnim redom sastanka Saveta

Evrope, piše **Reuters**. Agencije prenose da je ovaj projekat udvostručenja podbaltičkog gasovoda između Rusije i Nemačke na 110 milijardi kubika mogućeg transporta godišnje, više evropskih lidera pokrenulo na dvodnevnom samitu, uz poziv italijanskoj premijera kolegama da „smognu hrabrost i blokiraju njegovu realizaciju“. Renzi je direktno prozvao Nemačku za politiku dvostrukih standarda jer, kao partner Rusije u dogovoru za projekat Severni tok dva, minira jedan od ključnih principa na kojima je zasnovana zajednički dogovorena evropska energetska strategija - diversifikaciju izvora snabdevanja. On i premijer Mađarske Viktor Orban su postavili pitanje zašto bi EU odobrila projekat Severni tok dva, a blokirala realizaciju projekta Južni tok, kojim je ruski gas trebalo da stigne do Evrope preko Mađarske i delom Italije. Kancelarka Angela Merkel je, na pitanje novinara za komentar, odgovorila da je projekat Severni tok dva zasnovan na ekonomskim dogovorima kompanija koje treba u njemu da učestvuju.

Borisov: Bugarska planira projekat sličan Severnom toku

SOFIJA - Bugarski premijer Bojko Borisov rekao je da je uoči samita Saveta Evrope obelodanio da njegova zemlja takođe ima planove da dopremi ruski gas do svojih granica - baš kao što to radi Nemačka preko projekta Severni tok dva. Borisov je rekao da njegova zemlja ima ambiciju da izgradi južni gasovodni krak, sličan Severnom toku, kojim bi ruski gas stigao do obala Bugarske. **EurActiv** navodi da bugarski premijer nije ulazio u dodatne detalje ove informacije i podseća da Moskva smatra Bugarsku odgovornom za svoju odluku o odustajanju od projekta gasovoda Južni tok. Prošle nedelje ruski predsednik Vladimir Putin je na godišnjoj press konferenciji rekao i da „ne razume“ logiku Sofije da blokira projekat Južni tok.

Zašto su tržišni analitičari omanuli u prognozama za kraj 2015?

Preneto iz pregleda NEDELJA - www.wpcserbia.rs

NJUJORK – Ovo je trebalo da bude godina zaokreta cena nafte na gore, piše *Wall Street Journal*. Deset velikih banaka prognoziralo je u martu u anketi za ovaj njujorški berzanski dnevnik da će vrednost WTI nafte u proseku iznositi 50 dolara ili više u četvrtom kvartalu ove godine. Pre godinu dana nafta za terminske isporuke u decembru 2015. prodavana je za 63,82 dolara barel.

Kako su tržišni analitičari mogli toliko da pogreše?

Odgovaraju da su zaboravili lekciju da pad cena nafte dirigovan velikom ponudom može duže da potraje. "Nismo u novijoj istoriji videlo mnogo padova cena nafte izazvanih od strane ponude", kaže Miranda Davis, izvršni direktor u Quintium Advisors LLC, koji rukovodi sa fondom od 225 miliona dolara. Za razliku od pada cena nafte iz 2009. izazvanog zbog pada potrošnje, kada su se cene oporavile posle nekoliko meseci, ovaj pad bi mogao trajati godinama, kaže ona.

OPEC je iznenadio tržišta povećavajući ove godine svoju proizvodnju, dok su se američki i ruski proizvođači nafte pokazali otpornijim od očekivanja da se prilagode niskim cenama. Tržište se tako sada suočava sa mogućnošću da cene nafte u 2016. siđu na još niže nivoe, što pre šest meseci niko od eksperata nije mogao ni da zamisli. Prognoziiranje cena je u uvek nezahvalna uloga, ali je ključna za odluke kompanija vezane za buduću proizvodnju i koliko outputa da hedžuju, piše WSJ. Sadašnji terminski ugovori za isporuke kroz godinu dana sugerišu cenu barela na oko 45 dolara.

IEA: Ravnoteža na tržištu tek krajem 2016.

VAŠINGTON - Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svom najnovijem Izveštaju sa naftnog tržišta, ne vidi nagoveštaje da će se ponuda uravnotežiti sa potrošnjom do tek pred kraj 2016 godine.

IEA procenjuje da će rast potražnje nafte da se smanjuje sa petogodišnjeg maksimuma od 1,8 miliona barela na dan (mbd) ostvarenog u ovoj godini, na 1,2 mbd u 2016. Agencija, međutim, smatra da odluka OPEC-a da ne menja proizvodnu kvotu u osnovi ne menja sadašnju situaciju na tržištu nafte. Zemlje OPEC-a će nastaviti sa pokušajima da maksimalizuju svoju proizvodnju, baš kao što su to radili i pre poslednjeg sastanka kartela u Beču. IEA smatra da strategija OPEC-a da niskim cenama guši konkurente sa višim troškovima proizvodnje funkcioniše i očekuje da se iduće godine ponuda američke nafte smanji za dodatnih 600.000 barela

Kineski CEFC novi vlasnik Rompetrola

BUKUREŠT - Kineska privatna energetska kompanija China_Energy_objavila je da je kupila 51% udela u firmi KMG International, ranije poznata i pod nazivom Rompetrol Group, koja je do sada u vlasništvu kazahstanske naftne i

rompetrol

KazMunayGas
Group
Member

gasne državne firme KazMunaiGaz. To je deo većeg paketa poslova vrednog ukupno 4 mlrd. dolara koji su potpisali Kina i Kazahstan vezano za sektore nafte i gasa, nuklearne energije i telekomunikacija. Procenjuje se da kupovina 51% KMG Internationala vredi 0,5 - 1 mlrd. evra, pri čemu će deo sredstava obezbediti kineski infrastrukturni fond Put svile, koji raspolaže sa ukupno 40 mlrd. dolara, javlja rumunski portal [_Nine o' Clock](#).

Gasprom: Istraga EU bez osnova i metodološki pogrešna

BRISEL - Predstavnici Gasproma saopštili su u utorak u Briselu, tokom „usmenog saslušanja“ pred članovima antimonopolskog komiteta Evropske komisije da su optužbe na osnovu kojih je ovo telo otvorilo istragu protiv ruskog gasnog kolosa „bez osnova i zasnovane na značajnim metodološkim greškama“. Delegacija Gasproma, koju je predvodio potpredsednik kompanije Aleksandar

Medvedev, kazala je u Evropskoj komisiji da je pogrešna tvrdnja da ruski gigant sprečava konkurenciju i zaračunava nefer cene za gas kupcima u istočnoj Evropi. Posebno jak prigovor upućen je na račun zaključka regulatora o „prekome visokim cenama“ gasa. Uprkos ovim stavovima, Gasprom je na sastanku saopštio da je za „otvoreni dijalog“ i da želi da pronađe „obostrano prihvatljivo rešenje“. [Reuters](#)

Putin: Bez garancija iz Brisela, Rusija neće nastavljati projekat Turski tok

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin rekao je u četvrtak da sudbina projekta „Turski tok“ ne zavisi od Rusije, pošto Evropska komisija treba da uputi garancije

Moskvi za sve trase, preneo je [Sputnik](#). „Nije da smo mi prekinuli pregovore, ali nama su potrebne pismene garancije Evropske komisije za sve trase, uključujući, možda, trasu kroz Tursku u Evropu koja se, ne samo može realizovati, već je prioritet i Evropska komisija će je podržati, rekao je on na godišnjoj konferenciji za novinare. Kad Evropski partneri Gasproma donesu neke papire iz Brisela, mi ćemo ići dalje. Ali, za sada, nažalost, to nije vidljivo“, rekao je Putin.

HEP dobio spor oko Krškog protiv Slovenije

VAŠINGTON - Međunarodni centar za rešavanje investicionih sporova (ICSID), sa sjedištem u Vašingtonu, doneo je 17. decembra presudu prema kojoj Republika Slovenija mora da isplati Hrvatskoj elektroprivredi (HEP) preko 40 miliona evra za neisporučenu električnu energiju iz Nuklearne elektrane Krško u razdoblju od 1. jula 2002. pa do 19. aprila 2003. godine. Tribunal je presudio da Slovenija mora da plati HEP-u štetu od približno 20 milijuna evra, pripadajuće kamate obračunate od 1. jula 2002. godine i 10 miliona američkih dolara na ime sudskih troškova koje je HEP imao u pravnom procesu.

Slovenački ELES je krajem jula 1998. godine iskopčao dalekovode od Krškog prema Zagrebu, pošto je Vlada u Ljubljani Uredbom iz vlastila HEP, oduzevši mu njegov 50-procentni osnivački udeo. Usledili su višegodišnji pregovori koji su rezultirali potpisivanjem Međudržavnog ugovora o NE Krško krajem 2001. godine, brisanjem svih međusobnih potraživanja do 30. juna 2002. uz dogovor da će ponovna isporuka početi najkasnije do 1. jula 2002. godine. HEP je spor pred ICSID-om pokrenuo još pre 10 godina, tvrdeći da je pretrpeo štetu jer je umesto jeftinije električne energije iz Krškog morao da koristi skuplje sopstvene elektrane i skuplji uvoz. **Poslovni.hr**

HEP je spor pred ICSID-om pokrenuo još pre 10 godina, tvrdeći da je pretrpeo štetu jer je umesto jeftinije električne energije iz Krškog morao da koristi skuplje sopstvene elektrane i skuplji uvoz. **Poslovni.hr**

Gasprom produžio ugovor sa Energoinvestom na šest meseci - uslovno

SARAJEVO - Delegacija sarajevskog Energoinvesta dogovorila je u sredu sa predstavnicima Gasproma produženje ugovora o uvozu ruskog gasa za BiH u narednih šest meseci. Federalni mediji javili su, pozivajući se na izvor iz Energoinvesta, da se ugovor produžava aneksima na godišnjem nivou, ali da je ruski partner, zbog neredovnog plaćanja obaveza od BiH, ratnog duga i ostalih uslova iz ugovora, pristao na produženje za šest meseci pod istim uslovima kao i u 2015. godini. Ispunjavanje obaveza do polovine 2016. usloviće dalje produženje ugovora. **Srna**

Evropski kredit za hrvatski gasovod

BRISEL - Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA), u ime Evropske komisije i hrvatski Plinacro potpisali su sporazum o bespovratnim sredstvima za projekat glavnog otpremnog gasovoda za TPG na pravcu Zlobin-Slobodnica. Iz Instrumenta za povezivanje Evrope (CEF), fonda namenjenog infrastrukturnim projektima transporta, telekomunikacija i energetike, biće sufinansirana predinvesticiona faza projekta. Projekt gasovoda Zlobin-Bosiljevo-Sisak-Kozarac-Slobodnica uvršten je na drugu Listu projekata od zajedničkog interesa Evropske unije (PCI), jer treba da obezbedi diversifikaciju i sigurnost snabdevanja prirodnim gasom zemalja članica EU iz Srednje i Jugoistočne Evrope. Gasovod će biti deo gasovodnog koridora Baltik-Jadran, kojim bi se povezali poljski i hrvatski LNG terminali. U Slobodnici bi se povezoao na postojeću interkonekciju Hrvatska – Mađarska kao i na planirane interkonekcije sa Srbijom (Slobodnica – Sotin – Bačko Novo Selo) i Bosnom i Hercegovinom (Slobodnica-Brod-Zenica). Bez ovog gasovoda, bilo bi nemoguće transportovati gas s LNG terminala u navedene države, a preko Mađarske i dalje za Slovačku i Ukrajinu, a preko Srbije za Rumuniju i Bugarsku, piše **Energetika-net**. Ukupna vrednost investicije je oko 370 miliona evra. Ukupni kapacitet gasovoda iznosi 10 milijardi m³/godišnje, a završetak prve faze (kapacitet 4,6 milijardi m³/godišnje) planiran je za 2019.